

LUNDS
UNIVERSITET

Tentamensdatum: 2017-04-18
Kurs: FTEA12:3
Examinerande lärare: Ingar Brinck
Maxpoäng: 21 poäng
Poäng för godkänt: 11 poäng
Poäng för väl godkänt: 17 poäng

Filosofiska institutionen

Tentamen i teoretisk filosofi: 1900-talets filosofi

Obs! Du måste uppvisa giltig legitimation!

Saknar Du giltig legitimation vid tentamenstillfället får Du inte tentera.

1. Husserl kritiserar en ståndpunkt som kallas psykologismen.
 - (a) Vilken är psykologismens teori? (2p)
 - (b) Återge ett av Husserls argument mot psykologismen! (2p)

SVAR

- (a) Enligt psykologismen **är logiken en del av psykologin** (1p) och därmed en **empirisk** teori (den beskriver hur människor faktiskt tänker) (1p).
- (b) Flera möjliga argument förekommer i utdraget hur *Idéen*, t ex två varianter av argumentet att psykologismen är en relativism (individuell eller artspecifik) och cirkelargumentet (notera att detta argument i ett av sina steg är riktat mot den "rena" syn på logiken som Husserl försvarar). För att få 2p ska du **(i) identifiera ett argument, (ii) återge detta arguments premisser och slutsats.**

2. I texten *Signatur, händelse, kontext* undersöker Derrida talspråk och skriftspråk.
 - (a) Förklara vad Derrida avser med termerna talspråk och skriftspråk (2 p)
 - (b) Vilken egenskap är utmärkande för talspråk respektive skriftspråk, enligt Derrida? (2p)
 - (c) Hur beskriver Derrida förhållandet mellan talspråk och skriftspråk? (1p)

SVAR

- (a) Mening och form hos **talspråk (talat språk) är kontextberoende**, vilket innebär att de bestäms av den extralingvistiska eller ickespråkliga konkreta omgivning som talspråket används i. **Skriftspråket har** (utgör) **en godtycklig (konventionell) och självständig (fristående) kod** (är kodat) och dess mening och form bestäms genom koden (2p);
- (b) talspråket utmärks av **närvaro** och skriftspråk utmärks av **frånvaro (2p)**;
- (c) talspråk och skriftspråk är **väsensskilda, har ingenting gemensamt (1p)**

3. Russell kallar sin filosofiska teori "logisk atomism". Redogör för på vilket sätt teorin är:
 - (a) logisk (2p)
 - (b) en atomism (2p)

SVAR

- Russells logiska atomism omfattar ett metodologiskt påstående och ett metafysiskt påstående.
- (a) Att teorin är **logisk** innebär att den vilar på en **formell metod** vilken består i att **analysera uttrycks grammatiska form i termer av dess logiska och enkla form (2p)**.
 - (b) Att teorin är atomär (en atomism) innebär att det enligt teorin **existerar enbart atomer eller enkla ting** (de utgör slutpunkten för analysen) och att komplex är konstruerade från atomer (2p).

4. Wittgenstein om filosofi:
- Hur beskriver Wittgenstein filosofin i *Tractatus-Logico Philosophicus*? Vad har filosofin för uppgift? (2p)
 - Identifiera en punkt på vilken synen på filosofins roll i *Tractatus-Logico Philosophicus* skiljer sig från Wittgensteins syn på filosofins roll i *Filosofiska undersökningar*! (1p)

SVAR

- Två av följande fyra punkter ger 2p, en av punkterna ger 1p:** (i) filosofi är en aktivitet dvs. språkkritik, (ii) har som mål att göra tankarna logiskt klarare; (iii) avgränsar naturvetenskaperna, (iv) tydliggör gränsen mellan det tänkbara och otänkbara
 - En av följande två punkter ger 1p:** Enligt *Filosofiska undersökningar* (i) har filosofin ingen specifik roll eller funktion (varken inom eller utanför vetenskapen). Wittgenstein påstår att (ii) filosofin ska lämna allt som det är och avskaffa sig själv genom att upplösa (i motsats till lösa) filosofiska problem (visa flugan ut ur flaskan, skriver han bl a).
5. Gadamer hävdar att i inledningen av en muntlig eller skriftlig dialog så har såväl åhörare som läsare så kallade för-meningar – i åhörarens fall om det talaren kommer att säga och i läsarens fall om innehållet hos texten hon ska läsa.
- Vad avser Gadamer med uttrycket ”för-mening”? (2p)
 - Hur ska tolkaren (åhöraren, läsaren) förhålla sig till för-meningen i praktiken, dvs. under själva tolkningsproceduren? (3p)

SVAR

- (i) Åhörare liksom läsare **förväntar sig att finna en viss mening** i det som sägs eller i texten, tillskriver yttrandet/texten en mening **på förhand (1p)**, (ii) Förväntan om för-mening har sitt **ursprung i tolkarens tidigare (egna) erfarenheter** i livet (1p).
- För-meningen bör (i) **tydliggöras eller utarbetas** (1p) och (ii) **sättas i samband eller sammanhang med, eller relateras till, textens mening** (1p), och därefter bör för-meningens (iii) **riktighet prövas gentemot saken själv**, dvs kontrolleras mot eller jämföras med textens (yttrandets) mening och sanning, vilket visar om för-meningen är välgrundad (om det finns bevis för den, om den är rättfärdigad eller berättigad) (1p).

Lycka till!
Ingar

Kom ihåg att fylla i en kursutvärdering!